

РІШЕННЯ
Всеукраїнського науково-практичного семінару
«Перспективи ухвалення законодавства про консолідацію земель в
Україні: на шляху до членства в ЄС»

23 листопада 2023 року

м. Київ

Учасники науково-практичного семінару, заслухавши доповіді учасників та обговоривши проблеми вдосконалення земельних відносин, зокрема, консолідації земель, яка спрямована на стале використання земель сільськогосподарського призначення і розвиток сільських територій, особливо в умовах інтеграції України в ЄС, відзначили, що проведення консолідації земель пов'язана з необхідністю вирішення проблеми парцеляції земель сільськогосподарського призначення, яка відбулася під час паювання земель колективних сільськогосподарських підприємств. Зазначені питання можна вирішити шляхом взаємної суборенди чи усними домовленостями. Але ця проблема постане глобальніше після того, як право власності на земельні ділянки перейде до усіх, хто реально обробляє земельні ділянки, оскільки в Україні знятий мораторій на відчуження сільськогосподарських земель.

В різних країнах ЄС проведення консолідації пов'язане з різними факторами: проблеми з надмірним подрібненням земельних ділянок внаслідок успадкування, необхідність великих інфраструктурних проєктів, доріг та лінійних об'єктів, проблеми оподаткування сільськогосподарських земель.

Відкриття року ринку земель сільськогосподарського призначення вимагають обґрунтування такої земельної політики, що буде спрямована на вдосконалення правового регулювання консолідації земель, створення механізму розв'язання проблеми подрібнення земельних ділянок та сприятиме розвитку українського агробізнесу і збереженню навколишнього природного середовища.

Наразі зміни, які пропонуються законопроектами з питань консолідації земель дуже дискусійні. Насамперед це питання примусової консолідації, заснованої на обміні правами користування земельними ділянками. Крім того, проблемним є виконання умови для консолідації у вигляді наявності істотної частки у земельному масиві. У країнах Європи з розвинутими правовими системами та діючим принципом верховенства права наявний багатий досвід правового регулювання цих відносин: консолідація здійснюється в багатьох випадках за рішенням суду чи квазісудових органів на підставі спеціальних проєктів.

За результатами обговорення учасники науково-практичного семінару вважають за необхідне відзначити наступне:

1. Прийняття закону про консолідацію земель в Україні є перспективним і буде дієвим, коли власність на земельні ділянки

сільськогосподарського призначення опиниться у руках осіб, які їх реально обробляють.

2. Україна сьогодні повинна залучати всі можливі інструменти для стимулювання економічного зростання, а консолідація земель є одним з інструментів, що сприяє розвитку агробізнесу, який займає вагомую частину в економіці України.

3. Укрупнення землекористування до економічно обґрунтованих розмірів дасть змогу зменшити собівартість сільськогосподарської продукції та підвищити конкурентоспроможність товаровиробників.

4. У період післявоєнного відновлення потрібно передбачити як реконструкцію існуючих об'єктів інфраструктури, так і будівництво нових. Питання пов'язані із формуванням нових земельних ділянок транспортної та енергетичної інфраструктури можна буде вирішити в рамках проектів консолідації.

**Заступник Голови оргкомітету,
доктор економічних наук, професор**

Т.О. Євсюков

**Відповідальний секретар,
кандидат економічних наук, доцент**

Л.А. Гунько